

Loviisan kaupungin päätös pakolaisten lisäkuntapaikoista vuodelle 2023

KH 28.11.2022 § 316

Valmistelija

Maahanmuuttokoordinaattori Aki Savolainen, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja Kirsi Kinnunen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) välittää alueensa kunnille kirjeessään 21.10.2022 ajankohtaista tietoa tilapäistä suojelua saavien turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten tilanteesta ja esittää, että kunnat varautuvat pakolaisten vastaanottoon. Osana varautumista kuntia pyydetään tekemään päätöksiä vuodelle 2023 kohdentuvista lisäkuntapaikoista.

ELY-keskuksen kirjeessä todetaan, että tällä hetkellä Uudenmaan ELY-keskuksen alueella asuu noin 7 500 tilapäistä suojelua saavaa, joista osa tulee tarvitsemaan kuntapaikan. ELY-keskuksen arvion ja aikaisemman kokemuksen perusteella suurin osa turvapaikkaprosessin kautta tulleista siirtyy kuntiin itsenäisesti tai vastaanottojärjestelmän avustamana. Jos noin kolmannes ukrainalaisista tarvitsee haavoittuvan asemansa tai muun syyn perusteella kuntapaikan, tulisi uusia lisäpaikkoja saada Uudenmaan kunnista yhteensä 2 500 eli 50–150 per kunta. Suunnitelmallinen vastaanotto tukee myös kuntien kotoutumista edistävää työtä ja palveluiden järjestämistä.

Kotoutumislakia on esitetty muutettavaksi 1.3.2023 alkaen siten, että myös tilapäistä suojelua saavat, jotka saavat kotikunnan ja siirtyvät vastaanottojärjestelmästä kunnan palvelujen piiriin, sisältyisivät kuntaan osoittamisen ja kuntakorvausten piiriin.

Loviisan kaupunginvaltuuston 15.12.2021 § 68 hyväksymässä kotouttamisohjelmassa vuosille 2021–2024 todetaan, että vuodesta 2018 alkaen Loviisassa on ollut kaupunginvaltuuston hyväksymä toistaiseksi voimassa oleva sopimus 10 kuntapaikasta vuosittain.

Hyvinvointialueiden käynnistäessä toimintaansa kasvaa kuntien rooli kotouttamisessa ja erityisesti vuodesta 2025 vastuu kasvaa merkittävästi. Loviisan kaupunki on varautunut tilanteeseen perustamalla maahanmuuttajakoordinaattorin viran.

Asiassa on myös huomioitava, että vuoden 2022 aikana on Loviisan kaupungissa aloittanut toimintansa vastaanottokeskus, jonka asiakaspaikkojen määrä on 370.

Kaupungin saamat laskennalliset korvaukset

Kunta saa valtiolta automaattisesti korvauksia kotoutumisajalla olevista asiakkaista. Kyseiset korvaukset on automatisoitu, jolloin niistä ei tarvitse erikseen tehdä hakemuksia. Tällä hetkellä – ennen parhaillaan valmisteltavan uuden lain voimaantuloa – saa kunta alle 7-vuotiaista 6 845 euroa/vuosi ja 7 vuotta täyttäneistä 2 300 euroa/vuosi (laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386 § 45). Marraskuun lopulla 2022 oli Loviisan kaupungin maahanmuuttokoordinaattorin asiakkaina 20 kotoutumisajalla olevaa henkilöä ja 23 kotoutumisajan päättäneitä henkilöä. Laskennallisia korvauksia maksetaan vain kotoutumisajan voimassaolon ajan.

Vastaanottolain (laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 17.6.2011/746) muutoksena on esitetty, että kotikuntamerkinästä alkaen tilapäistä suojelua saavista olisi mahdollisuus saada laskennallisia korvauksia. Suomeen tulleet ukrainalaiset ovat pääsääntöisesti tilapäisen suojelun statuksella. Lakimuutos tulee voimaan 1.3.2023.

Vuoden 2022 aikana on ilmennyt pulaa erityisesti liikenneyhteysien varrella olevista vuokra-asunnoista. Tilapäisen suojelun piirissä olevien asiakkaiden kotikuntaoikeuksien saaminen lisää asiakasvolyymia. On huomioitava muun muassa seuraavat vielä epäselvyyttä herättävät asiat:

- Riittävätkö asunnot kulkuyhteysien läheisyydessä?
- Millaiseksi hyvinvointialueen ja kunnan välinen työnjako muotoutuu?
- Keskittyvätkö hyvinvointialueella maahanmuuttotyöstä vastaavan tehtävät tasaisesti kunnille vai keskitetäänkö näitä palveluja?
- Tarvittavien työntekijöiden taloudelliset vaikutukset ja pätevän henkilöstön saantimahdollisuus? Kuinka monta työntekijää vaaditaan millekin asiakasmäärälle?
- Vielä on epäselvyyttä laskennallisten korvausten jakautumisesta kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Vähenevätkö kunnan saamat laskennalliset korvaukset, mikäli hyvinvointialue saa osan korvauksista?
- Voiko kaupunki vastata muun muassa riittäville työvoima- ja koulutuspalveluilla muuttuvaan tilanteeseen?
- Riittävätkö kaupungin tilat, jos kotouttamiskoulutusta on syytä antaa Loviisan kaupungissa?
- Onko kaupungin palveluilla mahdollista vastata lakimuutosten mukaisesti?
- Kuinka turvataan hallittu siirtyminen vastaanottokeskuksen palveluiden piiristä kunnan palvelujen piiriin?
- Tällä hetkellä on pulaa tiloista muun muassa varhaiskasvatukseen ja koulutuspalvelujen antamisen suhteen. Myös pätevän henkilöstön rekrytoiminen on haasteellista.

Tässä vaiheessa on Loviisan kaupungissa perusteltua keskittyä olemassa olevien tehtävien huolelliseen haltuunottoon sekä palvelurakenteen kehittämiseen.

Liite nro 2:

- Esitys pakolaisten vastaanottoon varautumisesta ja kuntapaikoista päättämisestä 21.10.2022
- Yhteenveto Uudenmaan ELY-alueen sopimukseen perustuvista kuntapaikoista vuodelle 2023
- Maahanmuuttoviraston tilannekuva Ukrainan sodan aiheuttamasta pakolaisuudesta 21.10.2022.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Jan D. Oker-Blom

Ehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että

a) Loviisan kaupungin pakolaisten kuntapaikkojen määrä on enintään 50 vuonna 2023 asunnon saamisen varmistamiseksi (luku 50 sisältää 40 lisäpaikkaa tilapäistä suojelua saaville ja jo olemassa olevien kuntapaikkojen määrän 10)

b) Loviisan kaupungin pakolaisten kuntapaikkojen määrä on enintään 10 vuoden 2024 alusta alkaen.

Päätös

Maahanmuuttokoordinaattori Aki Savolainen osallistui asian esittelyyn.

Päätös ehdotuksen mukaan.

KV 14.12.2022 § 105
1442/05.00.00/2022

Liite nro 3.

- Esitys pakolaisten vastaanottoon varautumisesta ja kuntapaikoista päättämisestä 21.10.2022
- Yhteenveto Uudenmaan ELY-alueen sopimukseen perustuvista kuntapaikoista vuodelle 2023
- Maahanmuuttoviraston tilannekuva Ukrainan sodan aiheuttamasta pakolaisuudesta 21.10.2022.

Ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että

a) Loviisan kaupungin pakolaisten kuntapaikkojen määrä on enintään 50 vuonna 2023 asunnon saamisen varmistamiseksi (luku 50 sisältää 40 lisäpaikkaa tilapäistä suojelua saaville ja jo olemassa olevien kuntapaikkojen määrän 10)

b) Loviisan kaupungin pakolaisten kuntapaikkojen määrä on enintään 10 vuoden 2024 alusta alkaen.

Päätös

Maahanmuuttokoordinaattori osallistui kutsuttuna asian käsittelyyn.

Päätös ehdotuksen mukainen.

Maahanmuuttokoordinaattori poistui kokouksesta kello 17.39.